

Supplerende materiale

Kodemanual

Introduktion

Dette dokument danner grundlag for en indholdsanalyse af Socialdemokratiets (S) gruppebaserede appeller. I tillæg til denne manual modtager koderne en mundtlig introduktion, hvorefter de prøver manualen af på et testdokument og får grundig feedback af projektlederen.

Formålet med analysen er at tilvejebringe data om, hvad partier – i dette tilfælde S i Danmark – gør for at opretholde eller ændre deres image som repræsentanter for særlige grupper, som arbejdere, virksomheder, kvinder, eller de unge. Hvor eksisterende datasæt dokumenterer hvilken politik partier siger, de står for, er kodningen her fokuseret på at dokumentere *hvem*, de påstår at repræsentere.

Gruppebaserede appeller

En gruppebaseret appel defineres som et eksplicit udsagn, der forbinder et parti og en hvilken som helst gruppe af borgere. Det kan både dreje sig om veldefinerede appeller til ”de syge”, ”de ældre” eller ”alle danskere”, men det kan også være sprogligt mere udvandede appeller som ”folk i den erhvervsdygtige alder” eller ”de mange mennesker, som står op og går på arbejde”.

Gruppebaserede appeller kan således se forskelligartede ud, men analytisk set har de alle de samme grundlæggende karakteristika: Appellerne afsendes af *politiske partier* og omhandler *partier* på den ene side, *sociale kategorier* på den anden, samt *forbindelsen* mellem disse to.

Tabel 1 viser en gruppeappels bestanddele.

Tabel S1. En gruppeappels bestanddele.

Bestanddel	Beskrivelse	Eksempel	Kodning
Lokation	Hvor og hvornår udstedes appellen?	Danmark, Arbejdsprogram, 196	Automatisk
Afsender	Hvem udsteder appellen?	Socialdemokraterne (S)	Automatisk
Aktør	Hvilket parti handler appellen om?	S	Manuelt
Målgruppe	Hvilken gruppe er målet i appellen?	Arbejdere	Manuelt
Forbindelse	Hvordan forbindes parti og gruppe?	S <i>associeres</i> med arbejdere	Manuelt

En appel har altid en **lokation**. Den eksisterer i en given kontekst. Koderne koder ikke de variable, som har med lokationen at gøre, fordi de er konstante for et givet partiprogram og derfor kan kodes automatisk. Ligeledes vil der altid være en **afsender** af appellen, som kan kodes automatisk.

Derimod skal koderne manuelt kode aktør, målgruppe, og forbindelse for hver eneste appel, der identificeres. Disse tre elementer udgør altså det tekstmæssige indhold i en appel. **Aktøren** er det parti, som forbindes til gruppen af borgere. Denne vil ofte være lig med afsenderen, men det hænder at afsender A siger noget om, hvordan parti B er forbundet med en gruppe. Vi adskiller altså afsender og aktør for at fange når Socialdemokraterne (afsender) fx anklager Venstre (aktør) for at varetage de riges (målgruppe) interesser. **Målgruppen** udgør kernen i en gruppeappel. Nogle eksempler udover de, der allerede er nævnt er "børn", "asylansøgere", "sygeplejesker", "kontanthjælpsmodtagere", "skatteborgere", "forbrugere", men også meget inkluderende referencer som "alle", "folk" eller "den enkelte". Slutteligt, vil der være en mere eller mindre eksplicit **forbindelse** mellem aktør og målgruppe, der fortæller noget om, hvorvidt de to hører sammen eller ej. Er de forbundne eller adskilte? Associeres eller dissocieres de?

Et godt eksempel på en gruppebaseret appel er nedenstående passage fra Socialdemokraternes arbejdsprogram 2004. Socialdemokraterne knytter her sig selv til målgruppen forældre.

Socialdemokratiet vil arbejde for, at begge forældre har ret at dele barselsorloven efter eget valg

På mere skematisk form vil denne appel altså kodes således: *S* som aktør, *forældre* som målgruppe, *associeres* som forbindelse. Hertil kommer *S* som afsender, *2004* som år, og *arbejdsprogram* som medium, men disse kodes efterfølgende automatisk for alle fundne appeller i det givne dokument. Derfor skal koderne som sagt blot fokusere på aktør, målgruppe, og forbindelse.

Tilgang

For at tilvejebringe datasættet er en kvantitativ indholdsanalyse gennemført. Ofte er analyseenheder naturligt forekommende, som når en artikel eller en sætning kodes på et antal variable. Vores analyseenhed, den gruppebaserede appel, har ikke en så åbenlys karakter. Den kan passe på en sætning, som i eksemplet ovenfor, men den kan også strække sig over flere sætninger, eller der kan være flere appeller i en enkelt sætning (udbygges senere). Derfor består kodearbejdet ikke blot i, at kode den enkelte appel på relevante variable, men også i at identificere appellen. Kodebogen beskriver begge dele detaljeret. Bemærk dog at outputtet vil være et datasæt i standard matriceform, der viser appeller lodret og variable vandret.

Som kilder anvendes Socialdemokraternes arbejdsprogrammer og principprogrammer. Programmer har den fordel, at indholdet entydigt kan tilskrives det pågældende parti. Derfor egner materialet sig til en analyse af partistrategi, som den vi er interesserede i. Yderligere findes programmerne over en lang periode, hvilket muliggør sammenligninger over tid.

Identifikation af appeller

En gruppebaseret appel identificeres ved at gennemlæse teksten med fokus på **målgruppen**. *Findes der en målgruppe, findes der også en appel*. Med andre ord har målgruppen karakter af en nødvendig og tilstrækkelig betingelse for identifikation af gruppeappeller. Nedenfor gives et eksempel på et længere tekststykke, hvori målgrupperne er markeret.

Kan vi fastholde en udvikling mod stadig bedre beskæftigelse, åbner der sig helt nye perspektiver for løsninger af selv de sværeste problemer: Så vil alle **unge** få langt bedre muligheder for uddannelse og arbejde, så vil **de 50-67 årige**, som i de senere år har haft svært ved at fastholde en tilknytning til arbejdsmarkedet, igen blive efterspurgt, så vil **indvandregupperne**, som bærer en uforholdsmæssig stor andel af arbejdsløsheden, få nye muligheder for at komme ind på arbejdsmarkedet

Her findes tre målgrupper, og derfor tre forskellige appeller. I alle tre tilfælde er det S, som associeres med gruppen. Læg mærke til at ordet "Socialdemokraterne"¹ ikke direkte står i teksten. Det er dog alligevel tydeligt, at S associerer sig selv (og ikke et andet parti) med de tre grupper. **Aktøren** kan altså, og vil ofte, være implicit til stede i appellen. Inter-koderreliabilitetstests viser, at det ikke er noget problem at fastlægge aktøren på denne måde. Men skulle koderen alligevel ende med at være i tvivl om, hvem aktøren er, *så undlader vi helt at kode appellen*. Erfaringen fra tidligere kodning siger, at aktøren som reglen er ekspliciteret, hvis afsenderen siger noget om et andet parti end sig selv.

¹ To andre aktørord er "vi" og "vores". Her er det vigtigt, at kodere skelner mellem vi=partiet (som er en aktør) og vi=samfundet (som ikke er en aktør). I tekststykket ovenfor henviser "vi" eksempelvis til samfundet, ikke til et aktørparti. Derfor siger "vi" i det tilfælde ikke noget om aktøren i appellen. Socialdemokratiet *er* dog implicit tilstede i tekststykket. Samme logik gælder ordet "vores".

I modsætning til aktøren, skal **målgruppen** *altid være eksplicit til stede*. Der er ingen appel uden en tydelig målgruppe (jf. også definitionen). Koderne arbejder med en række fastlagte målgruppekategorier, men listen er ikke udtømmende. Det vil sige, at koderne skal bruge deres sproglige forståelse til at identificere grupperne eller kategorierne, mens de læser. Hver gang et parti refererer til en gruppe mennesker skal en appel kodes. Hvis målgruppen kan passes ind under de fastlagte kategorier gøres det, ellers anvendes kategorien ”andet” og betegnelsen noteres i et tekstfelt for at muliggøre senere kategorisering..

En gruppebaseret appel har en, og kun en, aktør, målgruppe og forbindelse. Det betyder, at flere målgrupper i samme sætning skal kodes som separate appeller. Tag eksemplet nedenfor.

Socialdemokratiet vil fortsat nationalt som internationalt arbejde for, at der overalt skabes lige muligheder for **mænd og kvinder**

Socialdemokratiet fremgår kun en gang, men både mænd kvinde fremgår. Her koder vi to appeller. En, hvor S associeres med kvinder, og en, hvor S associeres med mænd. På samme måde kan målgruppen i nogle tilfælde være kompleks. Se igen eksemplet nedenfor:

Der skal afsættes resurser til støtte for **bogligt svage unge**

Målgruppen her er umiddelbart ”bogligt svage unge”, men teksten gemmer i praksis to målgrupper: ”unge” og ”bogligt svage”. Derfor deler vi en målgruppe som denne op i to og koder to appeller på samme måde som ovenfor. Et andet eksempel er ”unge uden job”, som skal deles i ”unge” og ”arbejdsløse”. Pilotkodning tyder på, at der ikke er særligt mange komplekse målgrupper i arbejdsprogrammerne, og vi deler dem primært af praktiske årsager.

Når det gælder **forbindelsen** mellem aktør og gruppe, trækker vi mere på kodernes sproglige forståelse og intuition end på udtømmende instruktioner. En af fordelene ved manuel kodning frem for computerbaseret, automatiseret tekstanalyse er, at kodere bringer deres sprogkunderskab med i kodeprocessen. Koderne skal derfor selv lede efter signalord i teksten som indikerer om aktøren associeres eller dissocieres med gruppen. I ovenstående eksempel kan man fx hæfte sig ved ”støtte” og ”ressurser” som ord, der indikerer noget positivt mellem aktør og gruppe. I eksemplet før indikerer ”muligheder” noget positivt. Inter-koder-reliabilitetstests viser, at forskellige kodere grundlæggende kategoriserer forbindelsen ens.

Kodning af appeller

Når en gruppeappel er identificeret skal den kodes på en række variable. Her gennemgås kun de som koderne skal kode manuelt. Tabel S2 viser en oversigt over de relevante variable.

Tabel S2. En gruppeappels variable.

Aktør	Målgruppe	Forbindelse
Aktørparti (party)	Gruppenavn (gname)	Retning (link)
Aktørens tilstedeværelse (pres)	Gruppetype (gtype)	
	Økonomisk kategori (econcat)	
	Anden kategori (othercat)	

Aktør

Variabelnavn **party**

“Aktørens parti eller partitilhør”

- 1 Socialdemokraterne**
- 2 Andet parti**

Variabelnavn **pres**

“Aktørens tilstedeværelse i appellen”

1 Eksplicit

2 Implicit

Målgruppe

Variabelnavn **gname**

“Navn på gruppen”

Tekstfelt

Note: Notér den fulde beskrivelse af gruppen.

Variabelnavn **gtype**

”Økonomisk eller anden gruppe”

1 Gruppe baseret på økonomiske resurser eller beskæftigelse

Fx ”offentligt ansatte”, ”medarbejdere”, ”virksomheder”, ”sygeplejesker”, ”lærere”, ”arbejdsløse”, ”de, der har mest”, ”pensionister”, ”studerende”, ”boligejere”, m.fl.

2 Gruppe baseret på andre kendetegn

Fx ”kvinder”, ”familier”, ”patienter”, ”de ældre”, ”de unge”, ”børn”, ”indvandrere”, ”den enkelte”, ”danskerne”, ”alle”, ”kriminelle”, m.fl.

Note: **gtype** fungerer også som filter som for henholdsvis **econcat** og **othercat**.

Variabelnavn econcat

”Gruppekategori, hvis økonomiske kendetegn”

- 1 **Lejere**
- 2 **Boligejere**
- 3 **Virksomheder** (fx ”firmaer”, ”multinationale selskaber”. Også ”erhvervslivet”)
- 4 **Arbejdere** (herunder fx ”ufaglærte”)
- 5 **Fagforeninger** (også fx ”LO”, ”3F”)
- 6 **Lønmodtagere** (fx ”medarbejdere”, ”ansatte” [men ikke ”privat ansatte”])
- 7 **Selvstændige** (fx ”iværksættere”)
- 8 **Privat ansatte**
- 9 **Offentligt ansatte** (ikke specifikke professioner, fx ”kommunalt ansatte”)
- 10 **Højindkomstgruppen** (fx ”de bedst betalte”, ”folk, der betaler topskat”)
- 11 **Mellemindkomstgruppen** (fx ”en familie med en helt normal indkomst”)
- 12 **Lavindkomstgruppen** (fx ”de, som har mindst”)
- 13 **Arbejdsløse** (herunder modtagere af sociale ydelser)
- 14 **Pensionister** (fx ”folk, der har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet”)
- 15 **Studerende** (ikke skoleelever, men fx ”gymnasiestuderende”)
- 16 **Lærere**
- 17 **Pædagoger**
- 18 **Sygeplejesker**
- 19 **Læger**
- 20 **Politibetjente**
- 21 **Håndværkere** (fx ”de faglærte”, ”tømrer”)
- 22 **Landmænd** (herunder også fiskere, avlere)
- 23 **Andet**

Variabelnavn **othercat**

”Gruppekategori, hvis andre kendetegn end økonomiske”

- 1 **Kvinder**
- 2 **Mænd**
- 3 **Piger**
- 4 **Drenge**
- 5 **Unge**
- 6 **Ældre** (ikke pensionister, men fx ”folk over 67”)
- 7 **Børn**
- 8 **Familier**
- 9 **Enlige**
- 10 **Forældre** (fx ”fædre”, ”mødre”)
- 11 **Danskere** (fx ”en person født og opvokset i Danmark”)
- 12 **Indvandrere** (også fx ”flygtninge”, ”asylansøgere”)
- 13 **Religiøse grupper** (også fx ”muslimer”, ”troende”)
- 14 **Folk i byerne** (også fx ”bysamfund”, ”de store byer”. Dvs. *steder* kodes)
- 15 **Folk på landet** (også fx ”yderområderne” ”de tyndt befolkede områder”. Se 14)
- 16 **Syge** (også fx ”folk med handicap”, ”personer med en psykisk lidelse”)
- 17 **Patienter** (fx ”folk, der er indlagt”)
- 18 **Højtuddannede** (fx ”de, med lange uddannelser”)
- 19 **Lavt uddannede** (også fx ”folk uden uddannelse”)
- 20 **Alle** (også folk, enhver, mennesket, individet, indbyggere, borgere, vælgere)
- 21 **Andet**

Forbindelse

Variabelnavn **link**

“Retning af forbindelsen mellem aktør og målgruppe”

- 1 Dissocieres/ negativ**
- 0 Begge retninger**
- 1 Associeres/ positiv**
- 99 Kan ikke fastslås**

Note: Koderne skal her basere deres valg på deres sproglige forståelse. Eksempler på signalord når aktør og målgruppe **dissocieres** er ”skade”, ”kræve”, eller ”pligt”. Koderne kan også tage højde for en eventuel *policy*. Hvis en målgruppe reguleres eller beskattes indikerer det ofte i sig selv noget negativt. Omvendt vil en form for overførsel til en målgruppe ofte være positiv. Ord som ”muligheder”, ”gavn” eller ”ret” signalere, at aktøren **associeres** med målgruppen. I sjældne tilfælde går appellen i **begge retninger** og signalerer at aktørpartiet samtidigt dissocieres og associeres med målgruppen. Fx når kontanthjælpsmodtagere på samme tid siges at have ret til hjælp, men kun hvis de lever op til særlige krav.